

АДАПТАЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ВИКЛИКІВ: СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКИЙ ВИМІР

У статті здійснений соціально-філософський аналіз процесів глобалізації та виявлено, що глобалізація виступає основним вектором розвитку світової спільноти, але у своїй сутності вона постає внутрішньо-суперечливим процесом, який одночасно як єднає людство, так і фрагментує його. Також з'ясовано, що рушійними силами глобалізації, які інтенсифікують її розгортання є процеси масовізації, інформатизації, технологізації усіх сфер життєдіяльності суспільств. В даній статті автор робить акцент на дослідженні процесів масовізації, які на сучасному етапі розвитку суспільств, набувають нового характеру існування, а саме утворюються маси світового масштабу. Сьогодні масовізація виступає сферою розширення міжособистісних відносин, примножується кількість контактів, в які вступають індивіди, утворюючи різного роду формальні та неформальні соціальні групи, які складаються з великої кількості людей. Масовізація виступає проміжним етапом у сходженні і розвитку як окремо взятої особистості, так і світового співтовариства загалом.

Ключові слова: глобалізація, масовізація, інформатизація, технологізація, уніфікація, індивідуалізація.

На сучасному етапі розвитку Земної цивілізації глобалізаційні процеси є основними векторами розвитку всіх країн світу. Сутність самої глобалізації, її початок, наслідки є дискусійними і відкритими питаннями для широкого загалу. Особливо це стосується сучасного етапу її розгортання, оскільки вона характеризується інтенсифікацією всіх процесів, а саме таких як: технологізація, інформатизація, масовізація тощо. "Глобалізація цілком очевидна, перш за все, як самий загальний вектор розвитку світу" [6, с. 26].

Загальноприйнято вважати, що глобалізація є надбанням другої половини ХХ століття. Але існують досить аргументовані гіпотези, які стверджують, що глобалізація бере свій початок набагато раніше. Дійсно, сам термін "глобалізація" був впроваджений у науковий обіг у 60-х роках ХХ століття. А саме видання Вебстерівського словника у 1961 році було одним з перших видань, яке надавало тлумачення цьому терміну.

На думку одного із фундаторів розробки теорії глобалізації Р. Робертсона, розгортання глобалізаційних процесів пов'язане, перш за все, із розвитком європейської цивілізації. Тому він створює свою оригінальну концепцію та періодизацію глобалізації. Перша фаза глобалізації – це фаза зародження. Вона зароджується у 1400 році і триває по 1750 рік. Ця фаза характеризується такими подіями як розкол християнства, зміна традиційних уявлень про людину, прийняття універсального календаря на Заході, нові географічні відкриття, метою яких було вивчення Землі. Друга фаза – становлення. Вона охоплює у своєму розвитку період з 1750 року по 1875 рік. Це розвиток дипломатичних відносин між державами, введення паспортів, становлення перших націй Європи. Третя фаза – це фаза підйому. Ця фаза тривала з 1875 року по 1925 рік. Відносини між державами, в цьому періоді, носили не тільки економіч-

ний характер, а й культурний (загальносвітовий календар), в політичному (Перша світова війна), національному (збільшення рівня міжнародних міграцій та намагання їх обмежити). Сутність наступної фази, четвертої, зводиться до боротьби за політичну і економічну гегемонію. Тривалість фази автором визначається таким періодом як 1925–1969 рр. Ця фаза включала в себе утворення Ліги націй та ООН, Другу світову війну, "холодну" війну, "гонку озброєнь", виникнення "Третього світу". Саме четверта фаза, на думку автора, є фазою прискореної глобалізації. І останню фазу, яку виокремлює Р. Робертсон, це фаза невизначеності. Вона почалась з 1969 року і закінчилась у 1992 році. Це дослідження Космосу, ускладнення міжнародних відносин, розвиток засобів масової інформації, супутникове телебачення [12].

Щодо з'ясування сутності глобалізації варто звернути увагу ще на концепцію англійського вченого Е. Гідденса. На його думку, глобалізація є цілком логічним слідуванням процесам модернізації. За цією концепцією початок глобалізації припадає десь приблизно на XVI століття. Розгортання глобалізаційних процесів пов'язано із розвитком міжнародних відносин, виникненням глобальної культури та глобальної свідомості. З часом ці процеси інтенсифікуються і на сьогодні ми спостерігаємо стрімкий їх розвиток [2, с. 175].

Не всі теоретики глобалізаційних процесів підтримують наведені точки зору. А саме російський вчений А. М. Чумаков. Він вважає, що витoki глобалізації починаються із XIX століття. Автор вважає, що глобалізація, перш за все, пов'язана із технічним розвитком людства, створенням нових засобів зв'язку, пересування та ін. Дослідник також періодизує розвиток глобалізації. В цих процесах він виокремлює такі фази як – реальна глобалізація, фундаментальна глобалізація та багатоаспектна глобалізація.

Реальна глобалізація триває з кінця XV – XVIII століття. Це час великих географічних відкриттів, сформувався єдиний географічний простір, змінюються уявлення про будову світу (геоцентрична система замінюється на геліоцентричну). Відокремлення наук від філософії, що сприяло розвитку технічних наук, наслідком цього процесу була промислова революція, яка суттєво перетворила можливості людей. Також реальна глобалізація включає в себе епоху колонізації та початок науково-технічного прогресу. Наступний період – фундаментальна глобалізація, що охоплює кінець XIX століття і триває до середини XX століття, а саме до початку "холодної" війни. Саме у XX столітті світ перетворився на єдине ціле, тобто створилася система. На думку автора, саме у XX столітті людство стало глобальним. Характерними особливостями цього періоду є те, що головними діючими суб'єктами стали організації та структури, які з'явилися в першій половині XX століття. Наступна фаза – багатоаспектна глобалізація, в активну фазу вступила у 70-х роках XX століття і завершиться, можливо, десь приблизно всередині XXI ст. Цей період має такі сутнісні ознаки як усвідомлення глобальних загроз, початок формування глобальної свідомості та способу життя [9, с. 197–251].

Одним із теоретиків глобалізації, які стверджують, що вона виникла та розвивається у другій половині XX століття є Ю. В. Яковець. Він

стверджує, що "суть перетворень, які відбуваються у нас на очах, дають можливість говорити про глобалізацію, як об'єктивно якісний соціальний феномен, а не як про давно створену тенденцію" [10, с. 25].

Для з'ясування сутності глобалізації та її впливу на розвиток світу варто звернути увагу на ще одну концепцію глобалізації. А саме англійського філософа З. Баумана. Він визначає глобалізацію як новий світовий безлад. Особливо ця ситуація загострилась після розпаду Радянського Союзу. На думку автора, зараз ніхто не контролює хід подій, світ розвивається сам по собі. Перш за все, це пов'язано зі зміною ролі держави, адже сучасний етап розвитку держав характеризується їх блокуванням, тим самим вони віддають частину свого суверенітету. На відміну від більшості дослідників, які визначають глобалізацію як створення єдиного світового співтовариства, З. Бауман стверджує, що глобалізація передбачає фрагментацію світу. А це корисно для необмежених глобальних фінансів, торгівлі, інформації. Нова мобільність надає значні переваги для капіталу, який не прив'язаний до певного регіону. Перебуваючи у віртуальному просторі, він суттєво впливає на хід подій в реальному світі, не беручи на себе відповідальності за створені наслідки. Так діють транснаціональні корпорації, які виступають головними агентами дії у світовій економіці. Вони зацікавлені у збереженні суверенітету слабких держав. І у зв'язку із цим автор впроваджує та пояснює таке явище як "глокалізація". Це явище характеризує такі процеси як перерозподіл багатства, бідності, свободи та залежності.

Отже, З. Бауман, визначає глобалізацію виключно через процеси локалізації. Це два протилежних процеси, але вони визначають сутність самого явища глобалізації. Ці два процеси призводять до диференціації умов існування населення регіонів та країн світу. "Інтеграція та роздробленість, пише З. Бауман, глобалізація та територіалізація – це взаємодоповнюючі процеси. Точніше сказати, це дві сторони одного процесу: процесу перерозподілу суверенітету, влади і свободи дій у світовому масштабі, каталізатором цього процесу є радикальний стрибок у розвитку технологій" [1, с. 100]. З вище сказаного слідує, що глобалізація не скільки формує єдиний світ, скільки сприяє його фрагментації.

З наведених точок зору щодо з'ясування сутності глобалізації, варто зробити декілька узагальнень. По-перше, глобалізація є складноструктурованим та багатограним процесом. По-друге, глобалізація виступає загальним філософським поняттям, що дає змогу розкривати різноманітні явища. По-третє, не слід глобалізацію ототожнювати лише з технократичними надбаннями у розвитку цивілізації. Адже зміни в економічній сфері, політичній, розвиток новітніх інформаційних технологій – це зміни, що стосуються всієї ієрархії змін життєдіяльності людства. Таким чином, глобалізація – це внутрішньосуперечливий процес розвитку світу, іншу сторону якого складає процес локалізації, інтеграції та дезінтеграції. Але ці поняття одного і того ж порядку, два протилежних процеси, які складають єдність. Але, варто сказати те, що процеси глобалізації є незворотними і зупинити їх неможливо. І разом з тим вони виступають необхідністю подальшого розвитку світу.

Глобалізаційні процеси, на сучасному етапі розвитку, набувають інтенсивного розгортання. Це виклики людству, які мають бути подоланими. Але, варто перед собою ставити наступні питання: чим завершаться процеси глобалізації, як буде виглядати глобалізований світ? Перед українським суспільством теж мають постати такі питання, щоб глобалізація не поставала загрозою для подальшого розвитку українського суспільства.

Характерними особливостями розгортання глобалізаційних процесів як для українського суспільства, так і для інших країн світу є явища масовізації, технологізації, інформатизації всіх сфер життєдіяльності людей. Це, більшість науковців, пов'язує із зростаючим впливом економіки. Капіталістичний спосіб виробництва є яскравим прикладом масового виробництва. Саме із сфери економіки масовізація розповсюджується на інші сфери суспільства, а саме – на науку, мистецтво, різні види послуг, управління, споживання, побут, культуру, спілкування між людьми тощо. Каталізаторами даних процесів постають різні форми масової культури, що пов'язані із виникненням та функціонуванням у суспільстві різних видів масової інформації. Саме масове виробництво та масове споживання призводить до стандартизації потреб та способів їх задоволення. "Маси виникають там, де люди позбавленні свого справжнього обличчя, коріння та ґрунту, де вони стали керованими й взаємозамінними. Все це відбувається внаслідок технічного розвитку" [11, с. 143]. Отже, явище масовізації є надбанням нашого часу і воно є характерним для всього світу.

Масовізація має досить суперечливі характеристики у сучасній філософській, соціологічній та культурологічній літературі. Одні дослідники процесів масовізації вважають, що масове суспільство це не що інше як занепад культури, обезлюднення людини. Зокрема таку точку зору підтримують Ф. Ніцше, К. Ясперс. Інші вважають, що масовізація це неминучий та закономірний етап цивілізаційного розвитку (К. Мангейм, Х. Ортега-і-Гассет, С. Московічі, Е. Фромм, Е. Тоффлер). Більшість дослідників вважають, що масовізації притаманні такі риси як масштабність, інертність, конформізм тощо. Здавалось би, на перший погляд, що це цілком негативне явище у розвитку світового співтовариства, але людство це не знайшло цілком конструктивних шляхів у вирішенні тих чи інших проблем, які постали перед ним на сучасному етапі розвитку, адже ми живемо у ситуативному світі. Тому цілком правомірно, що сама масовізація є одним із адаптаційних механізмів у розвитку людства у ході розгортання глобалізації.

Отже, у сучасній літературі виникло дві протилежних концепції щодо розгляду процесів масовізації та їх впливу на розвиток світового співтовариства. Перша концепція виступає з різкою критикою масовізації. На думку представників даної концепції, демократизація суспільства – це незворотній наслідок історичної дії і характеризується як "постання мас" (Х. Ортега-і-Гассет). Наслідком процесу масовізації є знищення традиційної світобудови та утвердження дезінтеграції та дезорганізації [5].

Друга концепція, яка більш стриманіше трактує сутність та значення масовізації, утвердилась у соціальній філософії у другій половині ХХ ст. в концепціях Е. Фромма, У. Уайта, Е. Шилза, Г. Блумера та ін. Так, на думку Е. Шилса, масове суспільство "це суспільство, яке ще не є повніс-

тю узгодженим". Автор поки що не називає його "суцільною гармонією", однак багато що збувається вже сьогодні. Автор вважає, що "економіка масового суспільства горизонтально та вертикально інтегрована значно повніше, ніж це було колись у минулому. Високий освітянський ценз і доступність культурних благ слугують широкому розповсюдженню культури, яка раніше була доступна тільки невеликому колу. В порівнянні з розвитком політизації населення, це призводить до історично унікального рівня культури в суспільстві" [13, с. 16]. Також автор визначає масове суспільство як гетерогенне індустріальне суспільство, яке надає кожному необмежений доступ до всіх сфер публічного життя і причетність кожного до світу, який постійно змінюється. І тому таке суспільство ні в якому разі не можна розглядати як таке, що занепадає. Також дослідник наполягає на тому, що необхідно створити нову систему соціологічних понять та максимально наблизити їх до того соціального порядку, який породжує масове суспільство.

Дійсно варто підтримати автора, що зміни, які відбуваються у світі потребують теоретичного осмислення. І процеси масовізації, які були описані ще у другій половині ХХ століття потребують корекції щодо розуміння їх розповсюдження та наслідки, які вони в собі несуть. Адже на сьогодні постає проблема ідентичності як такої, оскільки з необхідності люди вимушені формувати як національну, так і глобальну ідентичності. І саме масовізація, на нашу думку, має дві суттєві визначеності, які вже описані у двох названих концепціях. Але варто наголосити, що, з одного боку, вона має деструктивні наслідки, оскільки людина втрачає унікальність і неповторність, те що її вирізняє з поміж інших. А, з іншого боку, масовізація як раз і дозволяє людині віднайти те, що притаманно виключно їй і нікому іншому. Так само стосовно й глобального виміру існування країн. Наприклад, те що відбувається у нас на очах. Створення блоків країн, альянсів, але разом з тим вони не відмовляються від своєї унікальності, ментальності, культури тощо. Незважаючи на те, що коли людина відчуває себе невід'ємною частиною маси, вона тим самим, відчуває свою повну ідентичність з усіма іншими. "В усіх є голови, в усіх є руки, а чим вони відрізняються, не так вже й важливо. Заради цієї рівності вони стають масою" [5, с. 44]. Тобто, з цього слідує, що в людині відсутнє критичне відношення до чого-небудь і, перш за все, до самої себе. Це означає, що людина "в масі опускається на більш примітивний інтелектуальний та емоційний рівень" [4, с. 90]. Людина стає часткою безособового натовпу, лише виконавцем ролі, яка їй нав'язується ззовні. Також досить важливим моментом постає те, що "людина-маса" не належить сама собі. Це характеризується тим, що як окрема людина, так і маса, їх свідомість та прояв несвідомих реакцій є такими, що скеровуються під тиском маніпуляцій, суть яких зводиться до перетворення ідей владних структур у бажання маси. Але варто сказати, що людина-маса розглядається не як нерозумна, а як така, яка не бажає використовувати свій інтелект. Виникнення "людини-маси", іспанський філософ Х. Ортега-і-Гассет, пояснює тим, що розвиток сучасної цивілізації ставить перед людиною занадто складні завдання, яким не просто знайти вирішення, тому сучасна людина досить часто намагається уникати приймати рішення.

Отже, масовізація свідомості людини виступає також її захисним механізмом, адже у сучасних умовах розвитку суспільств людина опиняється у безвиході. З одного боку, їй необхідно примати такі рішення до яких її ніхто не готував, а ні система освіти, а ні виховання тощо. А, з іншого боку, вона цілком може прилаштуватись до цих змін, які відбуваються навколо неї. А саме діяти так як всі, думати так як всі. Але, при цьому дослідники все ж таки вказують на положення індивіда у сучасному суспільстві. Досить важливим є той факт, що й Х. Ортега-і-Гассет і С. Московічі, не применшують ролі особистісного саморозвитку індивіда. Однак, при цьому вони вказують на неминучість стандартизації поведінки людини, потреб та способів їх задоволення. Так, стаючи одним цілим, люди цим самим набувають нових якостей і їх дії набувають спонтанного характеру. Оскільки сучасний етап розгортання глобалізаційних процесів означає те, що особистісне буття це завжди болісний вибір, ризик соціальної дії, що обумовлює відповідальність за себе й за інших. А тому не всі люди погоджуються на такий спосіб життя. Тому відмова від особистісного буття – це згода на залежний, безвідповідальний, соціально-приспосовницький спосіб життя. Така доля спіткає сучасне людство.

У традиційному розумінні зміст життя людини та мета визначались удосконаленням людини, але сучасність значно відрізняється від традиційних уявлень, тому що сучасна людина переймається пізнанням світу для вдосконалення речей. На думку одного із представників неофройдизму Е. Фромма, до такої ситуації призвів розвиток самої людини, а саме як людини розумної. В ситуації коли людина спромоглась відокремити розум від почуттів, здійснила розкол у власному "Я", тобто виокремила інтелект та природу. І в такому випадку контроль над "Я" бере на себе інтелект, який керує всією особистістю і природою. Саме цей контроль визначає мету виробництва все більшого числа речей. Як відомо Е. Фромм, стверджував, що природа людини розкривається через соціалізацію безсвідомого. Тому людина цілком усвідомлює той розкол який відбувається із її "Я", тобто між тим, що вона є, а також між тим, чим їй слід бути і в цьому процесі людина перетворює себе на річ [8]. Однак, якщо ця дія свідомо, то звісно така ситуація не задовольняє людину, тому що вона втрачає здатність переживати афекти як цінність, а оскільки це так, то людина постійно знаходиться у стані тривоги, депресії, відчаю, тому цілком природно, що в ній виникає бажання уникнути цієї небезпеки та самотності. Саме таким виходом у сучасних умовах є явища масовізації, які досить часто порівнюють її із маргіналізацію. Їх не можна оцінити однозначно, оскільки людство ще не виробило тих умов та шляхів розвитку щоб обійти ці процеси або зменшити їх деструктивний вплив як на розвиток окремо взятої особистості, так і людства загалом.

Отже, масовізація як одна із найпотужніших рушійних сил глобалізації виникає як наслідок розвитку індустріального типу виробництва. Саме в індустріальному суспільстві масовізація виступає формою уніфікації, яка набуває всезагального характеру існування в усіх сферах життєдіяльності суспільства, а саме у виробництві, сфері споживання, комунікативній тощо. Відбувається вироблення масових і втрата індивідуальних якостей. Наслідком технологічного прогресу стає створення нового

типу індивіда – не творчого, а функціонального, орієнтованого на механічне виконання вказаної соціальної ролі. Тобто, саме сфера масового виробництва з тенденціями стандартизації праці, зробила ключовий внесок у формуванні людини-маси.

Цілком правомірно, що перед нами виникає наступне питання: чи призведе розвиток постіндустріального суспільства до демасовізації, чи уніфікація буде й надалі посилюватись? На це питання існує декілька відповідей. А саме, по-перше, все ж таки прогнозують посилення уніфікації, оскільки у сучасному суспільстві досить потужно працюють джерела масовізації людської свідомості. Як наслідок цих процесів все більше людей підкоряються рекламним та іншим масовим навіюванням. Поширення та вдосконалення засобів масової інформації, в свою чергу, посилить програмування людей через масову культуру, яка диктується елітою, професіоналами. По-друге, з розвитком постіндустріального суспільства виникають об'єктивні фактори, які сприяють демасовізації суспільства. Як ми вже зазначали в основі індустріальних технологій є стандартизація виробництва, яка розповсюджується на людину і доводить її до деперсоналізації. То у постіндустріальному суспільстві людина розглядається не як "гвинтик" технологічного процесу, якого з легкістю можна замінити, а людина розглядається як творець, чії духовні задатки та сили необхідні для сучасного виробництва. Але сама демасовізація може призвести до занадто сильною руйнуючої сили сучасних соціальних дій.

На сьогодні масовізація виступає сферою розширення міжособистісних відносин, примножується кількість контактів, в які вступають індивіди, утворюючи різного роду формальні та неформальні соціальні групи, які складаються з великої кількості людей. Можна сказати, що розгортання глобалізаційних процесів глобалізує маси, утворюються маси світового масштабу, що характеризується створенням наднаціональних спільнот з ринками мільйонів людей, які спонукають і жити, і споживати однаково.

Отже, глобалізація є основним вектором розвитку для всього світу. Вона безперечно впливає на всі сфери життєдіяльності людини. Перед самою людиною ставить задачі формувати новий тип ідентичності, не тільки прив'язаність до певної країни, регіону (локальна ідентичність), а формування глобальної ідентичності, якої людство ще не знало у своєму історичному розвитку. Глобалізація виступає досить суперечливим процесом, який одночасно як об'єднує людство, так і фрагментує його. І одним із найвпливовіших чинників самої глобалізації, на нашу думку, є масовізація, яка набуває нових масштабів свого існування, а саме утворює маси світового масштабу. Цим самим перед кожною країною постає ціла низка загроз, а також і нових можливостей. Перед українським суспільством теж постають такі задачі. Наше суспільство здатне включитись у процеси глобалізації за умов ефективного використання інформаційних та інтелектуальних ресурсів. В такому випадку масовізація виступає проміжним етапом у сходженні і розвитку як окремо взятої особистості, так і світового співтовариства загалом.

Список використаних джерел:

1. Бауман З. Глобализация последствия для человека и общества / З. Бауман ; пер. с англ. М. Л. Коробочкина ; под. ред. Е. В. Яновской. – М. : Весь мир, 2004. – 188 с. 2. Гид-

денс Э. Устроение общества. Очерк о структуризации / Э. Гидденс ; пер. И. Тюрина. – М. : Академический Проект, 2003. – 525 с. 3. Многоликая глобализация. Культурное разнообразие в современном мире / ред. Л. Бергер, П. Хантингтон ; пер. В. В. Сапова, – М. : Аспект-Пресс, 2004. – 379 с. 4. Московичи С. Век толп / С. Московичи ; пер. с фр. Т. П. Емельяновой. – М. : Центр психологи и психотерапии, 1996. – 478 с. 5. Ортега-и-Гассет Х. Избранные труды / Х. Ортега-и-Гассет ; пер. с исп. текст. сост., предисл. и общ. ред. А. М. Руткевича. – М. : Изд-во "Весь мир", Изд. Дом "ИНФРА-М", 2000. – 704 с. 6. Торкунов А. В. Глобализация: человеческое измерение / А. В. Торкунов. – М. : РОССПЭН, 2002. – 112 с. 7. Федотова В. Г. Типология модернизаций и способов их изучения / В. Г. Федотова // Вопросы философии. – 2000. – № 4. – С. 3–27. 8. Фромм Э. Иметь или быть? / Э. Фромм ; пер. Н. Петренко, О. Иванчук. – Киев : Нико-Центр, 1998. – 400 с. 9. Чумаков А. Н. Глобализация контуры целостного мира: монография / А. Н. Чумаков. – М. : Проспект, 2005. – 428 с. 10. Яковец Ю. В. Цивилизационные аспекты глобализации / Ю. В. Яковец // Глобализация: конфликт или диалог цивилизаций? – М. : Новый век, 2002. – С. 25–30. 11. Ясперс К. Смысл и назначение истории / К. Ясперс ; пер. с нем. М. И. Левина. – М. : Политиздат, 1991. – 527 с. 12. Robertson R. Globalization / R. Robertson. – London : [б. в.], 1992. – P. 145. 13. Shils E. The virtue of civility: selected essays on liberalism, tradition and civil society. – Indianapolis : Liberty Fund, 1997. – P. 188–224.

Надійшла до редколегії 11.06.2014

М. В. Невмержицкая

АДАПТАЦИОННЫЕ МЕХАНИЗМЫ УКРАИНСКОГО ОБЩЕСТВА В КОНТЕКСТЕ ГЛОБАЛИЗАЦИОННЫХ ВЫЗОВОВ: СОЦИАЛЬНО-ФИЛОСОФСКОЕ ИЗМЕРЕНИЕ

В статье осуществлен социально – философский анализ процессов глобализации и обнаружено, что глобализация выступает основным вектором развития мирового сообщества, но в своей сущности она предстает внутренне-противоречивый процесс, который одновременно как объединяет человечество, так и фрагментирует его. Также выяснено, что движущими силами глобализации, которые интенсифицируют ее развертывания являются процессы массовизации, информатизации, технологизации всех сфер жизнедеятельности обществ. В данной статье автор делает акцент на исследовании процессов массовизации, которые на современном этапе развития общества, приобретают новый характер существования, а именно образуются массы мирового масштаба. Сегодня массовизация выступает сферой расширения межличностных отношений, умножается количество контактов, в которые вступают индивиды, образуя различного рода формальные и неформальные социальные группы, которые состоят из большого количества людей. Массовизация выступает промежуточным этапом в восхождении и развитии как отдельной взятой личности, так и мирового сообщества в целом.

Ключевые слова: глобализация, массовизация, информатизация, технологизация, унификация, индивидуализация.

M. V. Nevmerzchicka

ADAPTIVE MECHANISMS UKRAINIAN SOCIETY IN THE CONTEXT OF GLOBALIZATION CHALLENGES: SOCIAL AND PHILOSOPHICAL DIMENSION

The article deals with social and philosophical analysis of globalization and defines that globalization is the main vector of the global community development, but in its essence it appears to be controversial process that unites mankind and fragments it as well. It is also found out that the driving forces of globalization, which intensify its extension, are the processes of mass, informational and technological integration in all spheres of society. The author of this article focuses on the research processes of mass integration, which in modern society acquire a new nature of existence, in particular, masses are produced worldwide. Today mass integration stands up for expanding the scope of interpersonal relations, the number of contacts entered by individuals increases creating all sorts of formal and informal social groups, which consist of a large number of people. Mass integration is the intermediate stage in the ascent and development of a single individual and the global community as a whole.

Keywords: globalization, masovizatsiya, information, technologization, standardization, individualization.